

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Székesfehérvár XXV. évf. 255. Szombat 1918. nov. 8.

Előfizetés helyben, vidéken:
1 óra 2:50 K. 1 óra 2:50 K.
1 évre 30 K. 1 évre 30 K.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon 208.

Felélős szerkesztő: Hajós József.

A szabadkőművesek lapja a »Világ« írja.

Mi is aláírjuk — ugyanezt valljuk.

A Világ tegnapi száma írja a következőket:

Négy hétre van szüksége Magyarországnak. Ezt a négy hetet adjátok meg neki. Ez alatt a négy hét alatt ne elégedetlenkedjék és ne zúgolódják senki, ne kritizáljon senki és ne akarjon érvényesülni senki. Ne horduljunk fel, ha kis szépségihákat látunk. Ne csapjunk lármát, ha apró tévedéseket látunk, hanem iparkodjunk a tévedéseket rendbehozni. Ne tőrjünk el, hogy a kormány munkáját a hivatalok régi emberei hátráltassák, de azt se tőrjünk el, hogy minden utcasarkon mellékkormányok alakuljanak. Felejtjük el négy hétre, hogy volt klerikalizmus és volt antiklerikalizmus, volt haragos szervezkedés itt és

volt ellenszervezkedés ott. — ne legyen ellentét az egyik részen és proskripció a másik részen. — menítsük meg Magyarországot az összerokadásától. Az előre törtéteit kis emberkéket lödtsük félre. A hársányan most betörtöket józantsuk ki egy rugóssal, — és támogassuk a kormányt, mert ez az egyetlen módja annak, hogy megmenthessük Magyarországot az összeomlástól.

Jó lesz ezeket megszívlelni, mert most valóban nem arról van szó, hogy egyes emberké érvényesüljenek, hanem a mindenek árán fentartandó belső békéről, ami most egyet jelent az országnak megmentésével.

A hercegprímás nyilatkozta. Csernoch János bíboros hercegprímás nyilatkozatot tett közbe, amelyben minden, a pap-ság állásfoglalására vonatkozó burkolt állítást megcáfol és újból kijelenti, hogy a papok és tanítók minden főlkül telhető erővel a közrend és közbiztonság helyreállításán és fentartásán fáradoznak. Ez annyira természetes, hogy tulajdonképpen külön kiemelni nem is kellene, ha nem volnaak egyesek, akik mindenáron más szinben akarnák a katolikus egyházat feltüntetni.

A Nemzeti Tanács — mint már köztudomású — megszüntetve végrehajtó és intézkedő szerv lett. Most csak ellenőrző és tanácsadó szerepe van. Ezzel a feladattal és jogot gyakorolja is, amennyiben a Nemzeti Tanács valamennyi tagja az össztanács értekezletén felszólalhat javaslataikat, előterjesztéseiket, indítványait, kritikát gyakorolhatnak.

Érthető, hogy városunkban a helyi Nemzeti Tanácsnak sok tagja van, kik mindannyian nem jelenhetnek meg. Ezért egy szűkebbkörű bizottság naponta tart ülést. E bizottság tagjai: Holly Géza dr. elnök. — Csöppentzky Mihály dr. alelnök. — Angeli Odón dr. — Baranyai Akos, Bilkei Ferenc, — Hajós József, — Hevessy Jenő, — Kelemen Béla, — Konrad Kálmán, — Krausz Zsigmond dr. — Onodi Ferenc dr. — Pálinkás Sándor dr. — Jakó dr. — Venczay László. Az ülés naponta délután 5 órakor tartják a városháza tanácstermében. Az összbizottság értekezlete szombat délután 5 órakor van.

Polgárorség alakul. Kubik János indítványt terjesztett a Nemzeti Tanácshoz, hogy a belváros területén az önkéntes polgárorség megszervezését támogassa. A Nemzeti Tanács helyesli az eszmét s a rendőrhatalóság ellenőrzése alatt állónak óhajítja az önkéntes polgárorséget.

A székesfehérvári kishivatalnokok megalakították a szabadszervezetüket és csatlakoztak az országos szociáldemokrata párthoz.

Több vizet kérünk. Nagyon helyes az, hogy a szeszitalok kímérést megültoitak. Vizet azonban kérünk! Tegnap este megtörtént, hogy 7 óra tájban a vasúti konyhának nem volt annyi víz sem, amennyi az átutazó katonák számára való főzéshez kellett. A Nemzeti Tanácsot kérték fél telefonon, hogy a vízművek azonnali megnyitását kieszközölje. Ez meg is történt, és megfőzték az átutazó katonák számára a gulyást.

A városi tanács ma d. e. 11 órakor ülést tartott, amelyen a rendőrségi büntetéseket bírálták felül második fokon.

Felozslatták a Diák-gárdát. A fehérvári diákok a forradalom kitörésekor lelkesedéssel csatlakoztak a város közbiztonságát megőrizni akaró Nemzetőrökhöz. Tiszteletréméltó kitarassai teljesítették nehéz szolgálatokat is, pl. a cigányok lefegyverzését részben a diákok végezték. Most azonban a Nemzetőrség oly sok edzett férfit áll, hogy az ifjú diákok a katonai szolgálat alól mentesíthetőkké váltak. A diák nemzetőrök csapatát tegnapelőtt leszerelték, Mindegyik diáknemzetőr kapott az 5 napi szolgálatáért 100 K szoldot. Diákjaink hazafias szolgálathétségét megőrizték emlékezetünkben s reméljük, hogy a tanulmányaik befejezése után is hűsösen fogják megállni helyüket az életben a békeért való munkában.

Keves villamoskörte világít az utcákon. A közbiztonsági érdek is azt kívánja, hogy az utcákon több villamoskörte világítson. Mert a mai napokban mégis csak nem alkalmazhatjuk azt a görögábori elvet: a lámpás az utcán nem arra való, hogy világítson, hanem, hogy irány mutasson. Az illetékes fórum intézkedhetne, hogy az utcákon mindenütt égjenek a villamoslámpák.

Polgárok tanácsa! Szombaton este 5 órakor (nem mint tévesen jelozve volt 7-kor) jelenjétek meg fontos tanácskozásra a Magyar Király éttermében.

Rend, nyugalom. Úgy látszik, hogy a mi józan, magyar népünk maga csinált rendet, mert Fejérmegye területén nyugalom van. Csak Sósuttról jelentik, hogy a csöcselők újból fosztogat, de polgárorség indult el a rendezavarók megfékezésére.

Burgonya a közelben. A Nemzeti Tanács tegnapi ülésén a beszerzési csoport ügyvezetője indítványozta, hogy a Nagylángon levő 10 waggon rekvirált burgonyát mielőbb szállíttassák be s e célra embereket küldjünk.

Megfontolandó indítvány. A Nemzeti Tanács csütörtöki ülésén Krausz Zsigmond dr. indítványozta, hogy a felmerülő rengeteg munkára, — sokféle váralan ügyre, — gyorsan szükséges intézkedésekre való tekintettel: a városi hatóság néhány tisztviselője a hivatalos órákon túl is legyen per. manenciában Nyilvánvaló, hogy a mai rendkívüli időben rendkívüli szolgálatra is kell vállalkozni.

HIREK.

A polgármester lemond.

Tegnap azt írta, hogy a polgármester lemondásáról illetékes helyen mit sem tudnak, Ma már az illetékes helyen is beszélnek arról, hogy a polgármester tegnap elhatározta a nyugalmában vonulást, A mai nagy idők nagy izgalmat erős idegeket igényelnek, acélakaratot is meglágyíthatnak. Megbecsüljük a polgármesterben azt a belátást, hogy az ő régi rendszere ma nem volna elég erős az alakuló új világ fundamentumát szolgálni városunkban. Nekünk acélkarú, a társadalmi problémák útvesztőiben eligazodni tudó, agilisán élő, mindenhez értő vezető kell, aki nem a régi világ ásatag maradványa, de nem is a futuristák kritikálatlan hevítlésével „megáldott“ felegyerek. Nekünk oly polgármester kell, aki képesnek érzi magát arra, hogy aranyhídként álljon a régi és az új világ között. — Okos, erélyes, elfogulatlan, tisztajellemű ember kiadunk!! Hogy Saára Gyula dr. ily soká lehetett városunk polgármestere, ezt éppen az ő tisztakezsége magyarázza, Ezt nagybecsüljük. Kiadunk, hogy aki közeljövőben Saára Gyula helyére lép, az szintén tisztajellemű ember legyen!!

Sajtószabadság. A magyar igazságügyminiszter rendeletet adott ki, melyben megszűnteti a sajtószabadságot korlátozó összes háborús rendeleket. Örömmel üdvözöljük ezt a régen várt rendeletet, amely a sajtószabadságot a legteljesebb mértékben visszaadja.

A magyar újságnak legelőbb cenzorja: a lelkiismerete, ugy is meg mutatja a helyes utat. Látszik ez most, midőn a forradalom vívmányait és a közrend helyreállítását pártkülönbség nélkül, minden kör támogatja. Viszont az is természetes, hogy világlátogatásból fakadó elveit tovább hangoztatja minden párt és nem áll az ellenséges golyó zápor elé vértelenül.

Szabadságolás. Farkas Sándor városi tanácsos, aki ellen a közönség köréből ideges bánásmódja miatt panasz érkezett, — a nemzeti tanács előterjesztése alapján a polgármester 4 hétre szabadságolta és az ügyosztály vezetését dr. Juhász Viktor főlevéltárosra bízta.

A Kereskedelmi Csarnok f. hó 10-én délelőtt fél 11 órakor tartandó közgyűlésen megjelendő választások megbeszélése tárgyában szombaton, f. hó 9-én délután 6 órakor értekezlet lesz, amelyen a tagok mennél nagyobb számban való megjelenését kéri az Össze hívők.

Egyes szám ára 10 fillér.

Iparosok és kereskedők a Nemzeti Tanácsban. Tegnap este zájós és népos gyűlést tartottak a fehérvári iparosok és kereskedők Karl István és Berweiller János elnökök mellett a felsőkereskedelmi iskola tornatermében, ahol viharos jelenetek előzték meg a Nemzeti Tanácsban küldendők választását. Többen kifogásolták a jelölt bizottság által összeállított névsort és kifogásolták, hogy a kiskereskedők nincsenek képviselve, sőt sokan választás előtt elhagyták a gyűlést. Végül kiküldtök 12 tagot. Nem hagyhatjuk megjegyzés nélkül, hogy a központi Nemzeti Tanács intenciója az, hogy a helyi tanácsokban a lakosság számaránya szerint képviseltessek. Városunkban a földmives lakosság a nagy többség, tehát a földmivesek által kiküldött 20 tagzámát is fel kell emelni. Az iparosok és kereskedők által a Nemzeti Tanácsba beválasztottak névsora a következők:

Berweiller János, Bolgar Pál, Hány Gyula, Heumann József, Hekonst Kálmán, Klöcker József, Kováts István, Pető Miksa, Schlamadinger József, Schulek László, Szentos János, Vártes József.

A harcitérről hazakerülő munkások sorsa. A hadügyminiszter elrendelte, hogy az ország minden részében munkásotthonok kell létesíteni, de ezeket csak olyanok vehetők fel, akik illetékes pösteikenél már jelentkeztek, vagy az üzemükből való elbocsátásukat igazolják. Ilyen munkásotthonok kell létesíteni az addigi honvéd és közös hadseregbeli munkásgyűjtőketeknél a szakmunkások számára, a bányamunkások számára, minden ör és segedőszolgálatos pótszázadnál és minden pöstestnél. A munkásotthonok vezetésében a munkásotthonok három-három képviselője foglal helyet. Minden munkás, aki az otthonba való felvételre jelentkezik ott mindaddig ingyen éljen, amíg kap, amíg munkakalomban nem akad számára. A harcitérről visszatérő munkásokat életmunka elhelyezéssel is el kell látni az otthonban. Addig is, amíg erre névze külön intézkedés nem történik, a munkások elhelyezését a szakszervezetek végzik. A munkás munkahelyére a munkaadó költségén utazik.

Iskola tervek. Ha a háboru zaja elhangzik, kétszeres erővel fesszünk neki az új alkotásoknak. Katonaság, kaszárnya élet — ha lesz is, nagyon szűk keretben mozog, ezek a belső rend fontartására. Felműljük, hogy osztozkodási fogunk nem a munición, hanem a kaszárnyákon. Milyen szép lesz ha a lánygimnázium bevonul majd a honvéd tiszt pavillon kétemeletes palotájába! El se tudnánk képzelni hirtelenében nekivalóbb, elegendő palotát. A mellett városi épület, a mely fölött a város rendelkezik. Tessék föltölte ölmékedni.

Szabad a gyülekezési és egyesítési jog. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a kormány hatályon kívül helyezte mindazokat a korábbi rendelkezéseket, amelyek a gyülekezési és egyesítési jog korlátozására vonatkoznak.

Közélelmezés. A közlelmezési miniszter rendelete alapján a városi tanács utasította Kovács Á. Sándort a közlelmezési bizottság elnökét, hogy a katonai raktárakban lévő élelmiszert írja össze és a mennyiségről tegyen jelentést. Az összeírás folyamatban van és a készletet zár alá helyezik. Itt emlíjük meg, hogy a közlelmezési hivatal véleménye szerint városunk élemezése egyelőre biztosítva van.

A szellemi csatáért hasonlít a háboru vezetéséhez: a vezérkar a szobában ül az íróasztal mellett a telefonkagylónál. Fizikai munkát nem fejt ki, hanem csak kormányoz. A harcot mások teljesítik helyette. Egyik árkat ásva verejtékezik, a másik drótkadályt húz, a harmadik aknát rak az ellenség alá, a negyedik ágyukat sül és a harmadik csaták hadvezéré az ügyszerek, akik százezrek és milliók helyett gondolkodnak. Itt rombolnak, ott építenek, itt aknákat robbantának fel, ott új várakat építenek. Mindenki olyan célért, a mit maga elé tűzött. Akik a vallást nem vallják elvül, a közrend és béke lerombolására törekednek. Az iskolát, a templomot aknazzák alá, nem puskaporral, hanem gyűlölettel. Ha most mi ebbe a küzdelembé nem állunk bele, ha a gondolkodást, a lelkeink kormányzását rábízuk az ellenségre, akkor megkondíthatjuk a harangot az ezetves Magyarország fölött és rendezhetünk szép temetést abba a sírba, amelyet mi magunk ástunk meg.

Dunapentérfőről jelenik: Noszpoly százados vezetése alatt a nemzetörök a rendet helyreállították. A statáriumot kibírdették. A fázongókat lelegyverezték és megesskették a nemzetörökét.

Lesz szappan A Schülzer szappangyárban levő 300 meter-más szappauból 200 mmát közlegyártják, ez a városi foglalkoztatás.

Értékesség. A jöttkönyv ügyelet pénztára javára a következők adományoztak: Rosenzweig László felesége halála emlékére 500 K, dr. Saára Gyuláné 300 K, dr. Löwy Károlyné szülei Halán Jakab és Halán Babette halála emlékére 50 K.

Adomány. N. N. 5 koronát a vak katonáknak és 5 koronát az Ottókar árvaháza küldött. — Rózsika 10 koronát adott a meztelbasoknak.

Széna vagy bármilyen szalastakarmányra a helybeli mentelepnek 260 lóva részére *sürgösen* szüksége van. Ertesitem a 3. gázdaközönséget, hogy bármely kisebb tételekben is azt felajánlani sziveskedjenek, melyét a lehető legmagasabb ár lesz készpénzhezlet mellett azonnal megterítve. Hazaíás üdvözlettel a *Mentelep parancsnoksága*.

Veszünk magyar hadikölcsönt Általános Bank és Takarékpénztár r. t. Székesfehérvár.

Bajtörján hajszesz nagyon bevált hajápoló, erősíti a haj gyökereit s szünteti a korpa képződést. Egy üveg ára 6 korona. — Baromfi kolera elleni serum kapható: Szüts Róbert gyógyszerárában. Károly király-ter.

Dr. Falvai Jenő orvos rendelését Kossuth ú. 6. szám alatt megkezdte.

Színház.

Az otthont, Südermann régi, neves darabját elevenítette fel tegnap a társulat összevágó, jó előadásban. Schwartze alezredes Doktor János, a társulat komoly tagja játszotta a töle megszokott kivételes jellemző erővel. Mellő partnere volt Vécsey Ilona, mint Magda. Falussy, Gulyáns, Bánó, Frici és Brádi is jól oldották meg feladatukat.

Heti műsor:

Péntek: Hejehuja báró.
Szombat:
Vasárnap d. n.: Vandergold k. a este: Hejehuja báró.

Mozi.

Henny Porten remek filmdrámája „A más férje” kerül szombaton és vasárnap az Uránia műsorára. Ez a dráma a művésznő egyik legkedvesebb alkotása. Telve gyönyörű természeti felvételek sorozatával, főúri vadászatok és finnyepéyekkel. Előadások szombaton 6 és 8, vasárnap 3 előadás 4, 6 és 8 órákor.

Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatóságának gazdasági munka bizottsága. 1015.1918. szám.

Hirdetmény.

A II. M. 705714. mgb. távirati rendelete alapján felhívom az összes hadifoglyokat, hogy munkahelyeiken várják be a hazaszállításukra teendő intézkedéseket. Minden hadifogoly a lehetőség szerint leggyorsabban haza fog szállítani. A munkaadók hadifoglyaiknak a helyi napszámért fizessék.

Szefehérvár, 1918 november 9.
Baló Sándor sk. százados, hadifogly ügyelet tiszt.

Székesfehérvár szab. kir. város rendőrfőkapitányától. 7327. tk. 1918. szám.

Hirdetmény.

Tudomásulvétel és alkalmazkodás végett közlöm a belügyminiszter ur. 8506. res. számú rendletét.

Szefehérvár, 1918. nov. 8.
Dr. Zavaros lt. Rendőrfőkapitány.

Tudomás tovább megfelelő intézkedés és szélesebb körben való közzététel végett értesítem, hogy a belügyminiszter úrral egyetértőleg szesz, italoknak korlátlan, vagy korlátolt kimérsét, vagy kis mértékben való árusítását tiltom. Azok az üzletek, amelyek kizárólag szesz, italok kimérésével foglalkoznak, azonnal bezárandók. Kivételnek csak vendéglőiparral kapcsolatos üzleteknek van helye, amelyekben étkezéssel kapcsolatosan egy pohár bor, vagy sör (3 deci) kiszolgálható. Jelen rendelet megsegeése az Italmérési jog elvonását vonja maga után.
Belügym. niszter.

Szefehérvár szab. kir. v. polgármesteri terjed.

Hatósági hirdetmény.

Ertesítem a közönséget és a kereskedőket, hogy szappan együttesen októberi és novemberi jegyekre kiadható.

Szefehérvár 1918. nov. 8.
Dr. Kerekes Lajos sk. polgármester n.

APRÓHIRDETÉSEK.

Akácvirág és lépésméz kiskönyben is kapható: Pollermann méhészet, Pálya-utca 28.

Cisztercita rendház (Nádor u. 8.) fűtőt s mindenest keres azonnali belépésre. Jelentkezést elfogad a házgondok.

Munkásokat vesz fel állandó alkalmazásra a máv. fűtőház vezetésége.

Fűtő-vessző feldolgozása kossaraknak elvállaltatik. Óreg-utca 11. szám alatt. Eötvös Béla.

Két darab szép fajbéli fejős tehén borjával együtt eladó. Budai ut 44.

Férfi, női és gyermek télikabát, egy pár csizma, több ruhánemű és egy föld kukoricaszár eladó. Felsőkirálysor 27.

Nagyobb mennyiségű répa eladó. Havranek József u. 31. sz.

Többféle használt női ruha eladó. Jancsár utca 19. szám.

Jókarban levő Stingi zongora, ágy, éjjeliszekrény, vasmosó, ruganyágybetét, löszormatracok, szekrény, farámástukor eladó. Tudakozódní lehet Ybl Miklós-utca 8 a házmasternél.

Egy teljesen új fődétes Esterházy kocsi eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Uránia-színház

Szombat és vasárnap november hó 9. és 10. én

HENNY PORTEN legújabb filmje

A MÁS FÉRJE

főúri dráma, parforce vadászatokkal 4 felvonásban.

Nagyszabású pótműsor! Előadások: 6 és 8 órákor. Vasárnap: 4, 6 és 8 órákor.

TÖZSDE ügyekben és mindennemű

ÉRTÉKPAPIROK

vétele és eladásánál, tekintettel a jelenlegi gazdasági viszonyaira, valamint értékeinknek biztonsága szempontjából, minden irányban készséggel szolgál szakszerű tanácssal és felvilágosítással a

Hazai Kereskedelmi Részvénytársaság

értékpapír-osztálya, Budapest, IV., Magyar u. 3.